Sag 160/84

Oryzomyli Kavallas OEE m.fl.
mod
Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»Fritagelse for importafgifter — almindelig billighedsklausul i artikel 13 i Rådets forordning nr. 1430/79 af 2. juli 1979«

Sammendrag

De europæiske Fællesskabers egne indtægter — godtgørelse af eller fritagelse for importafgifter — artikel 13 i forordning nr. 1430/79 — omfattet tilfælde

(Rådets forordning nr. 1430/79, art. 13, som ændret ved forordning nr. 1672/82)

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO
fremsat den 13. marts 1986 *

Høje Domstol.

Domstolen skal i sag 160/84 afgøre en sag, der er anlagt af private erhvervsdrivende mod en beslutning, Kommissionen har vedtaget i medfør af Rådets forordning nr. 1430/79 af 2. juli 1979 om godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175, s. 1).

I nævnte artikel som ændret ved Rådets forordning nr. 1672/82 af 24. juni 1982 (EFT L 186, s. 1) hedder det:

»1) Godtgørelse af eller fritagelse for importafgifter kan indrømmes, når der foreligger særlige forhold, og såfremt der ikke foreligger forsømmeligheder eller urigtigheder fra importørens side.«

* Oversat fra fransk.

Domstolen har i dom af 15. december 1983, 283/82 [1], udtalt, at artikel 13 »fremtræder ... som en generel billighedsklausul, der tager sigte på at dække andre tilfælde end de hyppigst konstaterede i praksis, som ved udstedelsen af forordningen ikke kunne gøres til genstand for specielle bestemmelser«.

Hvilke er nu de omstændigheder, der har givet anledning til nærværende sag?

I — Faktiske omstændigheder

1. Med henblik på indførsel fra tredjelande af to partier ris på henholdsvis 600 og 400 tons rettede de sagsøgende virksomheder, der er hjemmehørende i byen Kavala, der ligger øst for Thessaloniki, sig telefonisk den 26. august 1981 til vedkommende kontor i det græske landbrugsministerium for at få oplysninger om størrelsen af importafgiften for ris samt om de dokumenter, der skulle anvendes ved indførslen.

De fik at vide, at afgiften androg 381 DR pr. ton, og at indførslen forudsatte indgivelse af en ansøgning samt dokumentation for en bankgaranti for at få udstedt importlicens.

2. Den 27. august 1981 indgav de sagsøgende virksomheder ansøgninger om importlicens til samme kontor. De fremsendte samtidig dokumentation for de nødvendige bankgarantier.

De sagsøgende virksomheder har anført, at de ikke udfyldte ansøgningsblankettens rubrik 15, der lyder »forudfastsættelse ønskes: ja ☐ nej ☐ «, idet de ikke forstod meningen hermed. Den embedsmand i landbrugsministeriet, hos hvem virksomhederne søgte vejledning, forstod heller ikke, hvad disse ord betød, og endte med selv i virksomhedernes sted at udfylde blanketten ved afkrydsning i »nej«-rubrikken.

3. Ved risens ankomst den 28. september 1981 meddelte toldvæsenet sagsøgerne, at importafgiften ikke androg 381, men 3 811 DR pr. ton, da virksomhederne havde indgivet en importlicens og ikke en forudfastsættelsesattest. De sagsøgende virksomheder anmodede så om, at varerne blev lagt på toldoplag indtil sagen var afklaret i landbrugsministeriet.

4. Ved oplagringsfristens udløb, dvs. to år efter oplæggelse, den 27. september 1983 lod de sagsøgende virksomheder 997 tons fortolde, idet importafgiften da androg 11 487,54 DR pr. ton.

5. Sagsøgerne søgte herefter om fritagelse for den del af afgiften, der lå ud over den pr. 26. august 1981 gældende sats på 381 DR pr. ton (dvs. 11 452 296 — 379 832 = 11 072 464 DR).

6. Den 30. november 1983 anmodede det græske finansministerium i en skrivelse til Kommissionen under henvisning til artikel 13 i forordning nr. 1430/79 om fritagelse for importafgifter. Finansministeriet anførte i skrivelsen, at der ikke forelå nogen forsømmelighed eller svigagtig adfærd fra virksomhedernes side, og at »det pågældende kontor i landbrugsministeriet øjensynligt ikke havde været på det rene med forskellen mellem en ren importlicens og en attest med forudfastsættelse af importafgiften«, samt at »nævnte kontor i landbrugsministeriet ikke havde oplyst virksomhederne om forskellen mellem rene importlicenser og attester med forudfastsættelse af afgiften«.

1 — Papirfabrik Schoellershammer, Sml. 1983, s. 4219.

7. Ved beslutning af 25. april 1984 afslog Kommissionen ansøgningen om afgiftsfritagelse med følgende begrundelse:

»det er ikke muligt at behandle de to firmaer, som om de havde anmodet om og opnået forudfastsættelsesattester; importafgiftssatsen for ris svingede ret kraftigt i perioden fra den 26. august 1981 til den 27. september 1983; det er ikke Fællesskabets opgave at påtage sig en handelsrisiko, der følger af udviklingen i importafgiftssatsen, mens risen er oplagt på toldoplag«;

»desuden har de pågældende firmaer gjort sig skyldige i forsømmelighed ved at indlede en transaktion med forholdsvis store mængder ris uden i tilstrækkelig grad at forhøre sig om de gældende forskrifter vedrørende import- og eksportlicenser samt forudfastsættelsesattester for landbrugsprodukter; det fremgår klart ved en gennemlæsning af de gældende fællesskabsforordninger, hvilken forskel der er mellem importlicenser og forudfastsættelsesattester«.

8. Ved stævning registreret på Domstolens justitskontor den 25. juni 1984 har sagsøgerne anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 25. april 1984. Ved særskilt akt, registreret på Domstolens justitskontor samme dag, har sagsøgerne i henhold til EØF-traktatens artikel 185 indgivet begæring om udsættelse af gennemførelsen af den omtvistede beslutning. Ved to på hinanden følgende kendelser afsagt af Domstolens præsident er begæringen om udsættelse blevet imødekommet, indtil Domstolen afsiger dom i hovedsagen.

9. Ved kendelse af 14. februar 1985 har Domstolen fremsat anmodning om retshjælp med henblik på, at der ved den kompetente hellenske domsmyndighed foretages afhøring af fire vidner. Denne afhøring har fundet sted.

II — Sagens retsspørgsmål

1. Sagsøgte, Kommissionen, har ikke påstået sagen afvist. Af omstændighederne fremgår faktisk, at den anfægtede beslutning vel var rettet til Den hellenske Republik, men at den dog berører de sagsøgende virksomheder umiddelbart og individuelt. Det er derfor ufornødent at opholde sig ved formalitetsspørgsmålene.

2. Det afgørende realitetsspørgsmål er, om de sagsøgende selskaber i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, at der har foreligget særlige forhold og ikke forsømmeligheder eller urigtigheder fra deres side, således at bestemmelserne i artikel 13 i forordning nr. 1430/79 kan finde anvendelse i deres tilfælde.

Der er imidlertid i nærværende sag nedlagt påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 25. april 1984, hvori det blev konstateret, at der ikke i det foreliggende tilfælde var grundlag for fritagelse for importafgifter, og det må derfor i første række undersøges, om Kommissionen har anvendt artikel 13 i forordning nr. 1430/79 rigtigt.

Kommissionens beslutning indeholder intet om, at der skulle foreligge *svigagtigt forhold* fra sagsøgernes side.

Spørgsmålet herom kan derfor lades ude af betragtning. Af den anden ovenfor citerede betragtning til beslutningen fremgår, at der efter Kommissionens opfattelse har været tale om *forsømmelighed*. Det er spørgsmålet herom, der først må undersøges.

3. Der kan ikke herske tvivl om, at forskellen mellem simple importlicenser og forudfastsættelsesattester fremgår med al tydelighed af de forordninger, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, og blandt andet af artikel 13 i Rådets forordning nr. 1418/76 af 21. juni 1976 om den fælles markedsordning for ris (EFT L 166 af 25.6.1976, s. 1) og artikel 8 i Kommissionens forordning nr. 3183/80 af 3. december 1980 om fælles gennemførelsesbestemmelser for import- og eksportlicenser samt forudfastsættelsesattester for landbrugsvarer (EFT L 338 af 13.12.1980, s. 1).

Tilsyneladende forelå alle de omhandlede forordninger ikke på græsk, dengang anmodningen om de pågældende dokumenter blev indgivet.

Ganske vist findes der en speciel udgave af EF-Tidende på græsk i 40 bind, der alle bærer datoen 31. december 1980.

Men af vidneforklaringer i forbindelse med retshjælpforanstaltningen fremgår, at det græske landbrugsministerium først modtog denne udgave af EF-Tidende efterhånden fra marts eller april 1981 og til udgangen af sommeren 1981, da udgaven var fuldstændig. Administrationen brugte i mellemtiden udgaver på fremmedsprog og uofficielle oversættelser til græsk. Visse oversættelser forelå i maskinskrevet form, og andre var skrevet i hånden (Blanas' og Georgopoulou's forklaringer).

Det kan altså ikke med sikkerhed afgøres, hvornår landbrugsministeriets embedsmænd havde den officielle udgave af de forordninger, der har betydning i nærværende sag, til rådighed.

Georgopoulou har endvidere i sin forklaring oplyst, at ikke engang de midlertidige udgaver af fællesskabsforordningerne dengang var blevet tilstillet de græske ministeriers eksterne afdelinger.

Af de oplysninger, der er indhentet fra Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, fremgår, at den udgave på græsk af EF-Tidende, der indeholder den omhandlede forordning nr. 3183/80 først blev offentliggjort den 15. oktober 1981.

4. Sagsøgerne i nærværende sag har henvendt sig til den kompetente nationale myndighed for at få oplysninger om gældende ret og de procedurer, der skulle følges.

Domstolen er også efter vidneafhøringen uden kendskab til, hvad der nøjagtigt er blevet sagt under de relevante samtaler i landbrugsministeriet.

Med sikkerhed kan det fastslås, at den embedsmand, sagsøgerne henvendte sig til, har udfyldt en ansøgning.

Ansøgningsblanketten bærer følgende overskrift:

»Importlicens *eller* forudfastsættelsesattest«.

Formularerne indeholder endvidere en rubrik 15, der har følgende ordlyd:

»Forudfastsættelse ønskes: JA □ NEJ □«.

Sagsøgerne har gjort gældende, at ansøgningsformularens dårlige og dårligt oversatte tekst ikke klart angiver forskellen mellem en forudfastsættelsesattest og en importlicens.

Ordene »forudfastsættelse ønskes« er oversat med det græske »προκαθορισμός ζητηθείς«, men der burde efter sagsøgernes opfattelse have stået »προκαθορισμός αιτούμενος«.

De sprogfolk, jeg har rådspurgt, mener, at ordet »αιτούμενος« ville have været at foretrække, men at »ζητηθείς« absolut ikke er forkert.

Det vigtigste ord, nemlig ordet »forudfastsættelse«, er i al fald rigtigt oversat til »προκαθορισμός«.

Vigtigst er det imidlertid efter min mening at finde ud af, om ordet »forudfastsættelse« på græsk og på de øvrige fællesskabssprog første gang, man møder det, giver tilstrækkelig klart begreb om, hvad der er tale om.

Det gør det efter min mening ikke. Ganske vist må den, der læser formularens rubrik 15, være klar over, at der bliver tale om et muligvis vigtigt valg, men hvilket?

Gælder forudfastsættelsen den varemængde, man agter at indføre, eller afgiften? Hvis det er det sidste, der er tilfældet, er det da afgiften på ansøgningsdatoen eller afgiften på et tidspunkt i fremtiden, som må vælges én gang for alle? Og hvis der er tale om afgiften på ansøgningsdatoen, hvor længe skal det så være tilfældet?

Sagsøgerne har muligvis, da de så ansøgningen, tænkt følgende: »Vi ønsker ikke at forudfastsætte, men at indføre«, og de har herefter ikke beskæftiget sig mere hermed.

De har muligvis også anmodet embedsmanden i landbrugsministeriet om yderligere oplysninger om indholdet af begrebet »forudfastsættelse«.

Herefter kan man tænke sig at tingene kan være foregået på to måder.

Embedsmanden har enten redegjort for forskellen mellem de to ordninger og har desuden oplyst, at sikkerhedsstillelsen ved forudfastsættelse var fem gange så høj som den sikkerhed, der skal stilles ved simpel indførsel.

Sagsøgerne har herefter muligvis besluttet, at de ikke ville binde dette store beløb, men satse på, at afgiften forblev uændret indtil varernes ankomst. Dersom det forholder sig sådan, har de taget en kommerciel risiko, hvis følger de må bære ansvaret for. Det er nu ikke særlig sandsynligt, at det har forholdt sig således, for selv i så fald ville sikkerhedsbeløbet kun have været på 223 000 DR, og det skulle tilbagebetales, når indførslen var gennemført.

Den anden mulighed, der svarer til sagsøgernes og den græske forvaltnings opfattelse, er, at den tjenestegørende embedsmand var ude af stand til at besvare sagsøgernes spørgsmål.

I så fald står vi over for en fejl fra forvaltningens side.

I det græske finansministeriums memorandum af 30. november 1983 til Kommissionen hedder det, at »de ansatte i vedkommende afdeling ganske klart ikke har forstået, hvori forskellen mellem importlicenser og forudfastsættelsesattester bestod«, samt at »vedkommende afdeling i landbrugsministeriet har ikke forklaret de berørte virksomheder forskellen mellem importlicenser og forudfastsættelsesattester«.

Af forklaringen fra Blanas, der i den omhandlede periode var afdelingschef i landbrugsministeriets afdeling for udenrigshandelens attester, fremgår, at den embedsmand, sagsøgerne havde forbindelse med, var ny i afdelingen og manglede erfaring. Afdelingschefen selv var fraværende.

Af samme vidnes forklaring samt af Georgopoulou's forklaring fremgår, at landbrugsministeriets embedsmænd ikke gennem et cirkulære eller lignende havde fået en forklaring af ordet »forudfastsættelse«.

Endelig står det fast, at vedkommende afdeling i landbrugsministeriet aldrig før havde udstedt forudfastsættelsesattester, selv om der tidligere havde været tale om eksporttransaktioner med forudfastsættelse af restitutionen.

Det må således kunne fastslås, at repræsentanterne for de to sagsøgende firmaer ikke ved henvendelsen til vedkommende afdeling fik kontakt med en embedsmand, der var i stand til at give dem oplysninger om forskellen mellem importlicenser og forudfastsættelsesattester.

For sagsøgerne selv var det imidlertid deres første indførselsforretning efter Grækenlands tiltrædelse af Fællesskaberne.

Sagsøgerne har forklaret, at deres repræsentanter i rubrikken »forudfastsættelse ønskes« hverken afkrydsede »ja«- eller »nej«-feltet.

Det er altså formentlig vedkommende embedsmand, der selv har afkrydset »nej«-feltet.

Vidneafhøringerne har ikke kunnet bringe klarhed på dette punkt.

Man må derfor se bort fra spørgsmålet herom og spørge, om sagsøgerne ikke har udvist forsømmelighed ved ikke at udsætte deres importprojekt, indtil de på den ene eller den anden måde kunne skaffe sig oplysninger om, hvad »forudfastsættelse« betød.

Her må det imidlertid fornuftigvis spørges, om man kan forlange så stor en ulejlighed af erhvervsdrivende — i det foreliggende tilfælde måtte sagsøgerne have gjort rejsen fra Kavala til Athen for at få ordnet disse formaliteter. (Den græske forvaltning har først senere gjort det muligt at indgive licens- og attestansøgninger i selve Kavala).

Manfred Müller har i sin kommentar til forordning nr. 1430/79 givet udtryk for den opfattelse, at »hvis ordningen skal kunne virke i praksis, må »forsømmeligheder« i artikel 13 uden tvivl forstås som en groft uagtsom adfærd fra den afgiftspligtige persons side (das grob fahrlässige Verhalten)«.[2]

På baggrund af alle de omtalte omstændigheder foreligger der efter min mening ikke efter denne fortolkning forsømmelighed fra de sagsøgende firmaers side, jfr. artikel 13 i forordning nr. 1430/79, i kraft af den omstændighed, at de alene har henvendt sig til den kompetente forvaltning og ikke i mangel af et svar på deres spørgsmål mere systematisk har bestræbt sig for at få oplysninger fra anden side.

Normalt burde sagsøgerne jo hos forvaltningen straks have fået et svar på deres spørgsmål.

Det er i denne sag ikke så meget sagsøgernes som forvaltningens efterfølgende uvidenhed, der er i søgelyset.

Såfremt det kun var sagsøgerne, der havde fremlagt oplysninger om, at vedkommende embedsmand ikke kunne give et tilfredsstillende svar, ville den omstændighed naturligvis ikke kunne tillægges betydning.

Domstolen har imidlertid i denne sag fået forelagt en skriftlig erklæring fra et ministerium i den pågældende medlemsstat, samt forskellige forklaringer afgivet indenretligt af embedsmænd.

Spørgsmålet er nu, om Domstolen vil skabe en uheldig præcedens, hvis den går ind for den ovenfor foreslåede tankegang. Det bliver efter min mening ikke tilfældet.

2 — Manfred Müller: Erstattung und Erlass von Eingangs-Ausfuhrabgaben, i Rudolf Regul (udgiver): Gemeinschaftszollrecht; Normos Verlag Baden-Baden, 1982, s. 1341, punkt 3.

Det vil ganske vist ikke kunne accepteres, at medlemsstaterne i al almindelighed får mulighed for at fritage deres statsborgere for betaling af afgifter ved at anerkende, at de ikke har givet borgerne rigtige oplysninger. Dette ville føre til, at fællesskabsbestemmelserne på dette område blev anvendt på uensartet måde og dermed til en forskelsbehandling af virksomhederne.

Forvaltningerne indrømmer imidlertid kun ugerne, at deres ansatte er uvidende, og de er endnu mere uvillige til at bevidne det, fordi de i så fald risikerer erstatningssøgsmål. (De to virksomheder i Kavala har for længst anlagt sag ved græske domstole med påstand om erstatning).

Så vidt jeg kan se, vil forvaltningerne i de nye medlemsstater, når de er blevet opmærksomme på nærværende sag føle sig tilskyndet til at instruere deres embedsmænd med klarhed og præcision for at undgå at skulle påberåbe sig, at de har været dårlig forberedt på opgaverne.

Tilbage står spørgsmålet, om sagsøgerne ikke må dadles for at have undladt at bringe risen i fri omsætning straks efter ankomsten for derefter straks at ansøge om delvis tilbagebetaling af afgiften.

På denne måde ville de jo have kunnet sælge ris, der stadig havde god kvalitet, mod betaling af en afgift, der var tre gange så lav som den endelige afgift, de måtte betale i 1983, da risen blev taget ud af toldoplaget, og de ville således efter min mening ikke have haft tab.

De sagsøgende firmaer har gjort gældende, at de ikke gik sådan frem, fordi de var overbevist om, at de hurtigt kunne få en ordning med forvaltningen, således at de kun skulle betale afgiften med den sats, der var gældende på datoen for ansøgningens indgivelse.

Det må anerkendes, at de ikke kunne være særlig interesserede i at vinde tid, for der var dengang en tendens til stigende afgifter, og renterne af de beløb, der var lånt til indkøb af varerne (480 000 USD), løb på, mens risen mistede sin kvalitet.

Spørgsmålet er nu, om man bør stille sig forstående over for deres mangel på erfaring med hensyn til fællesskabsordningerne eller tværtimod fastslå, at de ikke har handlet som kyndige forretningsfolk.

Domstolen har i sin praksis stillet temmelig store krav til den omhu, der bør udvises af erhvervsdrivende.

Domstolen har således i dom af 13. november 1984 i de forenede sager 98/83 og 230/83 (Van Gend en Loos og Bosman mod Kommissionen, Sml. 1984, s. 3763) fastslået, at det forhold, at en toldspeditør har ladet sig føre bag lyset af falske oprindelsescertifikater, der endda var udstedt af toldvæsenet i oprindelseslandene, ikke udgjorde et »særligt forhold«, efter betydningen i artikel 13 i forordning nr. 1430/79, idet der hermed var tale om en af de erhvervsrisici, som en toldspeditør efter virksomhedens beskaffenhed er udsat for.

Såfremt Domstolen nåede til det resultat, at Kommissionens beslutning skal annulleres, ville det normalt påhvile Kommissionen at undersøge, om det passerede kunne tilregnes sagsøgernes større eller mindre uagtsomhed, således at de kun skulle have udbetalt forskellen mellem den på datoen for ansøgningens indgivelse gældende afgift på 381 DR pr. ton og den på datoen for varernes ankomst gældende afgift på 3 811 DR pr. ton. Dette resultat forekommer mig ikke rimeligt i det foreliggende tilfælde, for Kommissionen vil hos Kontoret for De

europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, som den administrerer, kunne få at vide, at alle de forordninger, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, endnu ikke var blevet offentliggjort i den græsksprogede udgave af Tidende, dengang sagsøgerne opgav at bringe risen i fri omsætning (den 27. september 1981).

Tilbage står at undersøge, om der i det foreliggende tilfælde har foreligget »særlige forhold«

Spørgsmålet om, hvorvidt der har foreligget »særlige forhold«

Domstolen har i sag 85/78 (BALM mod Hirsch, Sml. 1978, s. 2517) udtalt, at »når henses til, at afgiftssatsen ændres kontinuerligt, ville en hensyntagen til vildfarelser, som virksomhederne påberåber sig, åbne mulighed for, at importørerne, alt efter disse satsers udsving, ensidigt kunne anfægte deres forpligtelser ...; ... Herefter kan en importør inden for rammerne af den ved forordning nr. 19 og 130 indførte markedsordning ikke hævde at have befundet sig i en subjektiv vildfarelse med hensyn til valgmuligheden mellem den afgiftssats, der gælder på datoen for anmodningen og den, der gælder på datoen for importen«.

Såfremt importørers anbringender om forglemmelser eller vildfarelse i forbindelse med udfyldningen af ansøgning kunne tages til følge, ville der jo være mulighed for alle mulige uregelmæssigheder og spekulationer.

De græske myndigheder har derfor gjort ret i i den foreliggende sag at afvise sagsøgernes anmodning om en »berigtigelse« af importlicensen, således at der kunne blive tale om en forudfastsættelsesattest. Der ville herefter have været tale om en urigtig anvendelse af reglerne om berigtigelse af attester.

På samme måde vil det ikke kunne anerkendes, at ukendskab til fællesskabsretten i og for sig kan udgøre et »særligt forhold«.

Endelig kan det ikke i almindelighed anerkendes, at der for nye medlemsstater gælder et princip om en slags »overbærenhedstid«, i hvilken der næsten automatisk ses gennem fingre med ukendskab til gældende ret og procedurevildfarelser hos forvaltningerne og de erhvervsdrivende.

I det foreliggende tilfælde synes jeg imidlertid, at der har været tale om et sammenfald af omstændigheder, der under ét er egnede til at udgøre et »særligt forhold«.

Tillad mig endnu engang at fremstille de omstændigheder, der er tale om:

— de sagsøgende selskaber er mellemstore virksomheder, hvis hjemsted ligger flere hundrede kilometer fra Athen;

— det var første gang efter Grækenlands tiltrædelse af Fælleskabet nogle måneder tidligere, at de gennemførte en importforretning;

— virksomhedernes repræsentanter måtte tage til Athen udelukkende med det formål at bringe importformaliteterne i orden;

— vedkommende afdeling i landbrugsministeriet havde aldrig tidligere udfyldt importlicenser med afgiftsforudfastsættelse;

— landbrugsministeriets embedsmænd havde ikke i et cirkulære eller ved tjenstlige instrukser fået fællesforordningernes grundprincipper forklaret;

— af oplysninger fra Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer fremgår, at ikke alle de i nærværende sag relevante retsakter

dengang forelå i den græske udgave af EF-Tidende;

— finansministeriet har skriftligt afgivet forsikring om, at »de ansatte i den kompetente afdeling åbenbart ikke var klar over, hvilken forskel der var på en simpel licens og en forudfastsættelsesattest«, samt om, at »virksomhederne ikke fra afdelingen havde fået forklaret forskellen mellem importlicens og forudfastsættelsesattest«;

— i en vidneforklaring hedder det, at den embedsmand, der havde med sagsøgerne at gøre, var ny i afdelingen og uerfaren.

Det er efter min mening de tre sidst anførte omstændigheder, der har den største betydning.

Det må endvidere bemærkes, at Kommissionen i svarskriftet ikke har villet afvise, at en fejl fra forvaltningens side kan udgøre et »særligt forhold«, jfr. artikel 13. Kommissionen har blot afvist, at de græske myndigheder i det foreliggende tilfælde kan kritiseres for noget. Imidlertid har den græske forvaltning selv erkendt, at det forholder sig som ovenfor anført.

Kommissionen har i forskellige beslutninger lagt vægt på en fejl fra vedkommende forvaltnings side og på grundlag heraf anerkendt tilbagebetaling eller fritagelse for told.

F. eks. er der ved beslutning af 27. juli 1981 (REM 7/81), vedtaget i medfør af artikel 13 i forordning nr. 1430/79, ydet fritagelse for told med den begrundelse, at det toldkontor, ved hvilket fortoldningen i forbindelse med en eksportforretning skete, af anmelderen skulle have forlangt en udfyldt ansøgning om tilladelse til passiv forbedring, idet den af vedkommende virksomhed indgivne eksportanmeldelse klart viste, at det var hensigten at genindføre varen efter reparation i udlandet.

Det er værd at bemærke, at Kommissionen i nævnte tilfælde kritiserede forvaltningen for ikke aktivt at have gjort den private opmærksom på et nødvendigt led i den administrative behandling af sagen.

Kommissionen har i to andre tilfælde (beslutning af 25. oktober 1982, REM 12/82 og beslutning af 14. september 1984, REM 23/84) fundet, at der forelå et »særligt forhold«, idet et toldkontor havde givet urigtige oplysninger, således at en virksomhed ikke kunne opfylde formaliteter, der havde kunnet afvikles uden videre, såfremt den havde været i besiddelse af korrekte oplysninger.

Endelig er Kommissionen under behandlingen af en sag i henhold til forordning nr. 1697/79 om efterfølgende inddrivelse af import- eller eksportafgifter nået til det resultat, at en funktionsfejl i en forvaltningsgrens computer ved gennemførelsen af kontrol med nedskrivningen af et toldkontingent kunne antages at udgøre et »særligt forhold« og danne grundlag for en undladelse af efterfølgende opkrævning af told (beslutning af 3. december 1984, ref. REC 3/84).

Ganske vist var varerne i to af de ovenfor nævnte tilfælde blevet genudført til lande uden for Fællesskabet. Anvendelsen af artikel 13 forudsætter imidlertid ikke som andre bestemmelser i forordning nr. 1430/79, at dette er tilfældet.

De nævnte eksempler viser således også, at en flerhed af omstændigheder som de i nærværende sag omhandlede, omfattende blandt andet en fejl fra forvaltningens side, kan antages at udgøre et »særligt forhold«, jfr. artikel 13 i forordning nr. 1430/79.

Det må jo ikke glemmes, at Domstolen har betegnet artikel 13 som en »billighedsklausul« (jfr. ovenfor s. 1634).

De strengere betingelser, Domstolen har opstillet for anerkendelsen af, at der foreligger force majeure, finder således ikke anvendelse i det foreliggende tilfælde.

Til sidst skal jeg kort omtale den anden afvisningsgrund, Kommissionen gav i sin beslutning af 25. april 1984, og som gik ud på, at »det ikke er muligt at behandle de to berørte virksomheder som om de havde ansøgt om og fået forudfastsættelsesattester«. Dette er ikke en overbevisende argumentation, for det må jo netop afgøres, om der i denne sag foreligger et »særligt forhold«. Såfremt spørgsmålet herom må besvares bekræftende, er det absolut muligt at behandle de to virksomheder, som om de havde ansøgt om og opnået forudfastsættelsesattester.

Med hensyn til det argument, at »det ikke er Kommissionens opgave at sikre mod den handelsmæssige risiko ved ændringer af importafgiften i den tid, risen ligger på toldoplag«, må det spørges, om sagsøgerne faktisk har taget en handelsmæssig risiko og spekuleret i et fald i afgiften, og dette spørgsmål må efter min mening besvares benægtende af de ovenfor anførte grunde eller med den begrundelse, at de formentlig har ladet varerne henligge på toldoplag udelukkende i forventning om, at deres problem hurtigt kunne blive løst på tilfredsstillende måde.

Sammenfattende må jeg altså give udtryk for den opfattelse, at der i det foreliggende tilfælde er tale om et »særligt forhold«, jfr. artikel 13 i forordning nr. 1430/79, og at Kommissionen med urette er nået til det resultat, at sagsøgerne har udvist forsømmelighed ved ikke at indhente tilstrækkelige oplysninger om de gældende regler.

Jeg skal derfor foreslå Domstolen at annullere Kommissionens beslutning af 25. april 1984 som følge af urigtig anvendelse af nævnte artikel 13 og at pålægge Kommissionen at afholde sagens omkostninger.